

Saknuv No 7, 10, 11.

Nuorttanaste

Kristalās mano bladde.

»Gæča mon boadām farga.«

Leket maidai digis garvvasak.«

No. 1.

Januar manost 1901.

3^{ad} jakkodak.

Dat baiuve, mi i boade šat.

Gordnelagjo læ nokkam; šaddolagjo læ loappam — mutto æp mi læk bestujuvum.

Jer. 8, 20.

»I goassege!« Dat læ okta vægalaš sadne; mutto dat læ okta duotta sadne dam ašest, man birra mon dal aigom sardnot Okta bæivve læ, mi bođi gærde, mi guossege i boade šat. Dat bæive læi ikte. Æra bæivek, æra aigek, æra dingak ovta dafhost bottek fast ja fast; mutto dat bæivve ikte i boade i goassege. Sodnabæivve boatta fast farga nuft maidai vuostargga ja mañebargga, ja nuft buok vakko bæivek. Jos mi ællep, de vissa oažžop mi vel oaidnep sikke arvve ja bæivadakbeivi; mutto ievtasbæive, æp oažo mi šat guossege oaidnet

Æra dingaid satterp ruoktot oažžot, mutto æp ievtasbæive. Mi satterp čace valdet stuora dænost ja guoddet dam bajas dam baikkai varest, gost dat olgus vuolga, ja leikkit dam čace jokki, nuft atte dat su matkes fast oažžo algget. Mi mattip maidai klokkamek vissarid alma vaivekætta jorggalet, gosa mi dattop; mutto æp mi, ige mikkege famoid maielmest, matte ievašbæive fast odđasist algget. Juogo dat dal læžai morašlaš daihe ilolaš bæivve, gadnjaliid bæivve daihe moje bæivve, burist adnujuvvum daihe boastot adnujuvvum — javkkam læ dat, ige ožžujuvvum ruoktot. Ja nuftgo læ ievtas beivin, nuft

læ mannam jagin ja obba daina vassam aigin. Gavdnogo oktage, gutte dam i dieđe? dalhe gutto dam æppeda? I daide gavdnot; mutto ollok dam vajaldattek. Damditi muittotam mon dudnji, rakis lokke, atte vassam aigge i goassege maca roktot!

Difte du jurddaga bissanet dam duottavuoda ouddi! Jurdaš duodalažat dam duottavuoda ala, ja don oažok oaidnet, atte don dast mattak čiegnalas dingaid oappat. Vare Bassevuoigņa ožuši du vaibmoi daid čilggit!

1. Vuostačîn: Dalle go don maielbmai bottok, legje du beivi lokko mæreduvvum. Don ik ožžom diettet, man galle du bæivek legje, mutto Ibmel læi mæredam du ællema ja du beivi logo, ja go dak læk vassam, de ferttik don jabmet. Ikte læi okta daina beivin, ja dat læ mannam, ige boade šat ruoktot. Mannam jakke læi okta du ællem jagin, du mañabæilai datge læ baccam, ige ruoktot boade šat Du aigge læ nabbo dalle ovta jage oanekebbo, ja don ievta rajest læk ovta bæive lagabut jabmema.

Manlakkai likok don dam? Lækgo ilost vai morrašest? Lækgo don ilost damditi go don haledak dam vuoinadussi, mi læ asatuvvum Ibmel olbmui varast? Vai lækgo don morrašest, — damditi go don ik læk garves jabmet? Jos dust damditi ballo læ jabmemest, de asta orrostet dam jurddag oudast: Jos don ik jorggalusa daga, de manna okta bæive nubbe mañest dust erit, ja don læk likka gærgotæbme. Bæivek mannek gidda dassači go lokko læ

ja du manemus ællembæive læ boattam, ja don ferttik jadmet. Ikgo don, gutte læ ožžom Ibmelest dam arbmo atte fast alget dam odđa jage 1901, aigo dal gærg-gadesgoattet ječad dam hoapost boatte agalašvuoda vuostai. Igo oro du mielast, atte lifēi vel aigge?

2. Nubbadassi: Maid dakkek don ikte? Moft anek don ievtašbæive? Daidek don joavdelasvuodast dam vasitam. Daihe daidek don hæredam suddolaš havskodallami siste. Daida maidai dat æska vassam jakke dust adnujuvvum suddo balvvalusa siste. Mutto dovddogo du vaimost moraš dam diti, buorre lifēe jos moraš ja rafhetesvotta suddo diti dovddoši; dastgo dat læ buoradusa algo. Mutto daihe don læk morrašest daihe ik, de vassam beivid don ik oažo ruoktot maccat; dak læk du lutte erit gaidam. Dak bahak, maid don ikte dakkat, dak læk dakkujuvvum; dak buorek maid don lifēik mattam dakkat, dak æi læk dakkujuvvum. Don ik matte daid oažžot dakkumassi dastgo aigge læ mannam. Don gal satak juoga buore dakkat dal; mutto dat šadda dakkujuvvut odne, ige ikte! Ievtašbæive burre dagok æi dakkujuvvum æige goassege æmbo sadda dakkujuvvut; dastgo ievtašbæive i boađe šat. Vuoi, man dat jurda dadde berreši min dakkat varrogassan odna dam beivin! Ane odna bæive burist! Gatte ješječad bahast! Læge viššal buore dakkat; dastgo itten — jos don nuft gukka ælak — læ odna bæive šaddam ievtašen, ja dat læ okta bæive, mi læ mannam ige boađe šat goassege ruoktot. Ane riehta odnaš bæive, dam ik šadda don guossege gattat.

3. Vassam aigge læ mædda mannam i dat maca guossege šat ruoktot. Mutto buok dat, maid don celkkik ja dakkik dam vassam aigest, i læk almage vajaldattujuvvum. Dam diti mon fast jæram: Maid dakkik don ikte? Jurdaš dam ala! Gæččal muittet! Boattago du muittoi mikkege, maid don boastok læk dakkam? Muittak-

go maidege saned, maid don celkkik, mi i lifēi galggam celkkujuvvut, oudamærka diti daggar saned, mak æi læm duočak daihe buttesmættom ja rakismættom saned? Ja du jurddagak — maggarak legje dak? Buorek daihe bahak? Bassek daihe æppebasek? Gal nuft vægja læt, atte don ænemus oase læk vajaldattam dast, maid don ikte celkkik daihe dakkik. Don ik muite go jure væhaš dast, ja farga don vaibak dam ala jurdašæmest, erinoamašet go du buosto dagok muittoi bottek. Mutto muittago Ibmel daid? Vajaldattago son? Igo læk buok čallujuvvum su girjai? Ievtaš bæivve læ gal mannam; mutto gosa læ dat mannam? Dat læ mannam Ibmel lusa buok suddoiguim ja læ čallujuvvum su girjai. Vuoi! maggar duočalaš jurda dat læ. Ja buok du æra bæivek læk maidai mannam dokko. Don ješ læk daid vajaldattam; ik ievta rajestge buok muitte, moft mattak don dalle muittet buok dagoid, jurddagid ja sanid du ællembæivnak? Dat læ væjemættom. Du vassam bæivek dal læk dego niekko du mielast. Dak dingak ja dapa-tusak, mak muttom aige čieggalet likkastatte du vaimo, dal æi oro šat du mielast læme mannege; manga daina čiegga-læmus jurdagim ja dovddoin læk aibas vajaldattujuvvum, ja du sanek læk eritbosalduvvum dego bieggga. Mutto buok læk almbajasčallujuvvum Ibmel lutte — jurddagak sanek ja dagok, son muitta daid buokaid. Vakko vakko manist, mano mano manest, jage jage manest, buok, maid don læk celkkam, dakkam ja jurdašam, læ bajasčal lujuvpum Ibmeta girjest.

4. Dat bukta ovta odđa jurddag. Mon læm celkkam, atte vassam bæivek æi boađe šat; mutto lægo dat juokke dahost duotta? Igo ievtaš bæive boađe guossege? Ovta arvadásast læ dat duotta, muittoi nubbet i. Vassam aigge i boađe ruoktot muft, atte mi dam siste nubbe gærde mattep ællet, mutto dat boatta fast ara lakkai. Dam stuora bæive, go girjek ra-

vastuvvujek Ibmel truono oudast (Alm. 20, 11—12), dalle bottek vassam aigek ouddi buok jurddagi sani ja dagoiguim, mak ouddanbigjujuvvujek engeli ja olmui oudi. Buok dat, mi čallujuvvum læ, dalle ouddi-boatta. Buok, ievtašest ouddeb bæivest ja juokke bæivest du ællemest. — Dalle bottet ouddan, ja don ferttek vastedet dam stuora duobmar oudast. Damlakkai bottek vassam aigek fast. Lækgo don garves daid dæivvat?

5. Daidak don cælkket: Mon im haled aaidnet vassam aigid fast; dastgo daina i læm æra go moraš ja vaivve! Nuft don gal dal sarnok. Mutto jos don læk okta jorggalkættes olmai, gæn vaibmo maielmest læ gidda, ja jos don damlakkai ælak ja jamak, de boatta okta aigge, goas olles maielme addašik ovta armobæive oudast. Muite rigges olbma givse baikest, vuoi, man ollo son lifēi addam ovta bæive oudast? Jurdaš maidai dai likkotes olmui ala, mak namatuvvujek Hørrast Luk. 13, 24—28. Jurdaš dam oaiatusa! Si æi gæčalam sisa boattet, dalle go si lifēi mattam, ja dal šaddai sigjidi ila maŋnid. Si čužžok olgubæld uvsa ja goalkkotek stuora joavkko, buokak dattok sisa bæssat. Mutto ukša læ dappujuvvum. Si goalkkotek ja si čurvuk allaget hœttejienain: »Hærra, Hærra, ravast uvsa! Mutto i oktage ravastam uvsa; i oktage arvostmattam sin, si alget æppetet, ige čuovgas ožžo boattet suodnjaridesguim ja erit-agjet sœvdnjadasa gafhestusa. Dat aino vastadus, maid si ožžok læ dego okta sorbmejægje časkaldak dam maŋemus doaivo čuodnam vuostai, mi sist læi: Mon cælkam digjidi, mon din im dovda! Mon im dieđe, gost di lepet erit; vulgget erit mu lutte, buokak di, guđek barggabetet værrevuođai ala! Vuoi, man ollo si dal lifēi maksam ožžom varast ovta bæive fast. Ikte læi ukša ravas. Ikte bovddijuvvujegje si sisa boattet. Dat sæmma jiedna, mi dal cœlkka: »Vuolge erit!« čuorvoi ikte sigjidi: »Bargget duođalažat

sisačagŋat.« Mutto si bagjelgečœe ravkkama, ja dal læ buokten nubbastuvvam. Ievtašbæivve læ vassam; ievtasbæive ja buok vassam aige ravkam, arbmo ja vaimolađisvuot ta — buok læ eritgaiddam! Uksa, mi læi ravas ikte, læ dappujuvvum odne! Jesus i læk šat bæste sigjidi odne! Lokke, don, gutte gattamættom dilist læk, jos don dam dilist bisok, de dudnji damlakkai maŋŋačas si gævva! Jos don ik dal »vuolge sisačagŋat, de dat boddo maid dudnji boatta, go dam stuora joavko særvest čuožžok dam lassijuvvum uvsa olgubælde ja goalkkotak, čuorvok ja rokkadalak sisa bæssat — mutto duššas. Dalle don addašid, vaiko man ollo ožžom varast ievtasbæive ruoktot, mutto dat i boađe, ila maŋnid læ. — Duostakgo don ain vagjolet dam boares suddo gœino mielde agalaš gađotusa vuostai? Jos don dam dagak, de nuft duođaid go Ibmel sadne i gielest, du loappa šadda fuodne. Don dieđak, atte dat læ duotta. Alge dal Ibmelest armo occat!

6. Okta vel. Ievtasbæive i boađe goossege. Dat læ mannam buok suddoi ja bagjelduobmamiguim — mannam ja javkam agalažat. Mutto ibmela girje lusa dat læ mannam, dam varast, atte čuovgas ouddi boattet duomobæive. Don ik matte ievtaš boastodagoid dagakættajen ožžot, ikge don dal matte ievtaš bargo dakkumasi ožžot; don ik mate čikkat dam, mi Ibmel girjai čallujuvvui ikte, ikge don mate bæsak čuožžomest Ibmel duomo truono oudast, go buok almostattujuvvu. Lokke dat læ du historja.

Mutto — okta læ, gutte matta du vœketet vel daggar stuora hædestge. Jesus, suddolažai usteb læ sikke gærggad ja famolaš du vœketet, ige gavdnu æra vække dudnji! Gæča olgiš ja gurot bællai, gæča du ječad ja du dagoidak ala, gæča du rakkasæmus ja divrasæmus ædnamlas ustebidak ala, maid suittešak! Don ik gavdna væke sin lutte, i oktage usteb ædnam alde mate dn suddo vælge makset.

Mutto Jesus matta addet dudnji buok, maid don darbašak! Jos don ik satege dušsen dakkat ievtašbæive suddoid, de Jesus matta buok suddo vælge erit-valddet! Don ik mate čiekat dam, mi čallujuvvum læ Ib-mela girjai; mutto Jesus varra dam matta eriteikkot buok! Don ferttik čuožžot duob-mara truono oudast, mutto duobmar læ Je-sus ješ, ja jos don dal ocak su aldsesak bæsten ja čanak ječad sudnji osko bokte, de ik darbaš obbanassege ballat dam stuora hirbmuš bæivest; dastgo son, gutte truono alde čokka, læ du usteb ja bæste, ja don matak dalle ouddan-guoddet su ansašæme duomo ouddi aldsesak vanhurskes-vuottan. Ja go girjek ravastuvvujek, de gavdnu du namma čallujuvvum muttom æra girjest, ællem girjest, ja dak, guđek dam girjest čužžok, sisaluittujuvvujek alb-mai Kristusin alelassi oudast orrot.

Dat stuora bæivve boatta farga; dat læ odne lagabut min go ikte. Lækgo don ain Jesustaga? Lækgo du suddok ain Ib-mala girji siste? Lonistægjamek ain bo-vde du lusast. Bassevuoiŋa barga du vai-mo sist ožžudam varast du Jesus lusa.

Vuoi, manditi vuordak don? »Odne, go di gullabetek su jiena, de allek buoššot din vaimoidædek.« Vassam sigge læ man-nam, mutto dat boddo læ du, ittaš bæive i læk buorre diettet oazžok go dam oaid-net. Ale ane boastot odna bæivel! Dat læ okta du arbmo-beivin, okta vuogas aig-ge. Ale bagjelasad buvte dam bačča, bač-ča gibo, mi matta šaddat, go don gærde damge arbmo-bæive ala gječak ja gavnak dam spillejuvvum suddo siste. Odna dam bæive, go don logak daid saned, alle difte šaddat boastot adnujuvvut. Jurdas, atte farga datge bæive vassa.

Darogielast jorggaluvvum.

Buristsivdneduvvum ođđa jakke Hær-ra siste savvujuvvu buok »Nuorttanaste« lokkedil!

Ædne rokkadus.

Lasse oudeb nummari.

Mu ællema čuovgga læ farga časkam. Dobbe, gosa don dal manak i gavdnu ok-tage ædne, gutte matta du jeddit, go don šaddak hættai. Oca damditi rađe ja vœke dam buokvægalaš Ibmel lutte Juokke sod-nabæiv-iđđed kl. 10 aigom mon rokkadallat du oudast, ja gostikkenessi don læžak dam basse dimost, go don gulak girkobielloid čuogjamen, jorggal dalle jurddagidak dam kammari, gost du jabme ædne rokkos siste soatta du oudast. Dal gulam mon vavno boattemen. Cummet mu! Farvel, mana dærvan!«

Barnek, mon im vuorde goassege dam ællemest oazžot oaidnet mu ædnam; mutto mu haledus læ Ibmel vœke bokte oazžot oaidnet su dam almalaš sidast.

Go Georg heiti sardnomest, golgge gadnjalak su muođoi mielde vuolast. Son gæčasti skipparides ala, maidai sin čalmek legje dieva gadnjalin.

Son jorggeti sæmma luoda ruoktot girkoi vuolggem varast. Su skipparak i-maštalle, go oidne sust nuft stuora roak-kadvuođa. Si buokak čuvvu su girkoi. Go si dokko legje mannamen suppejegje si buokak vineflaskoidesek ja koartaidæsek. Æige dak nuorra olbmak guossege čokka-nam vinejukkam ja koarttaspielim bævddai. Sin ællem dam bæive rajest ollaset nubba-stuvai. Gutta sist jabme kristalažan ja læk almest dal. Georg læ okta sagda gel-bolaš ja kristalaš jurista (lakkadiette) Jowa gavpugest, ja su usteb, dat gavcad dam selskapest, læ munga jage læmas okta an-geras bargge Hærra balvvalusast dam bai-kest.

Mi oaidnep dast, atte gavce nuorra olbma orostattujuvvujeje ovta oskolaš æd-ne rokkadusai bokte. Jos mi æmbo dovd-dašæimek buok daid stuora dujid ja vuoit-toid, dai nuorra olbmai ællem siste, de ain

famolæbbo duodaštusaïd rokkadusa famost ožušæimek.

Væhaš mastge.

Ođđasak Tanavuonast.

Nuorttanastai aigom moadde sane muit-talet min lensmanvalga birra. Min lensman amati legje čuovvovaš olbmak saddim occama amtmannai:

- 1 Amtkassererfuldm. Th. Amble.
- 2 Fabrikstivriijæje J. S. Aune.
- 3 Lensmandassistenta Hjalmar Grap-pe.
- 4 Handalolmai Nils Øvre Tanen.
- 5 D. S. expeditør M. L. Borchvink.
- 6 Adj. lensmand W. Amble Falk.
- 7 Kontorčalle N. Mørch Ottesen.
- 8 Adj. lensmand K. M. Kristensen.
- 9 Oapatægje Andreas N. Nilsen Hammerø.
- 10 Lensmandassistenta Hans H. Dahl
- 11 Kontorčalle Johan Berteusen.
- 12 Sagjaseslensman Otto Schvensen.
- 13 Kontorčalle Th. Knudsen.
- 14 Handalolmai Daniel Kokk.
- 15 Sagjašeslensman E. Amble Tanen.
- 16 Poleti Hagbart Johnsen Berlevaag
- 17 —,— Sigv. Skistad.
- 18 Kæmner K. Jul Olsen.
- 19 Lensmanassistenta Th. Bertelsen.
- 20 Adj. lensman Pleym.
- 21 Ole Arnetsen Moen.
- 22 Amtmankontorčalle O. J. Walle.

Daina læi poletimestar, amtakasserar ja sorenskrivar olgusvalljim 3 olbma, namalassi:

- 1 Nils Øvre Tanen.
- 2 Kæmner K. J. Olsen Čaccesullust
- 3 Lensmanassistent Th. Bertelsen.

Mutto go amtman saddi dam min gielda stivriijubmai, de dat i dokkitam ov-tage daina olbmain, mutto olgusnamati dam golbmasa:

- 1 Sagjaseslensman Amble Tanen.

2 Kontorčalle Johan Berteusen.

3 Sagjašeslensman Otto Schvensen.

Buokak dak olbmak vissasek gal læk burist dokkalažak dam virggai juokke daf-host, dušše mi samek æp oažo vel damge have daggar lensmanne, gæina juokke olmuš mataši dulkataga ašest sardnot ja doaimatet, mi lifči læm sagga savatatte.

Legje gal dam 22 olbma gaskast soames, guđek matte sikke same ja suomagiela, dai gaskast maidai okta min ječamek gieldest. Mutto min gieldest stivriijubme i jurdašam dam ala, mi samidi lifči læm buorremus. —

Lavvonjargast dam 28 — 12 1900.

Henrik A. Henriksen.

Norga gavpeskipak.

Oudeb jage loapost legje Norgast 6826 skipa, mak oktibuok gudde 1,534,934 tons dæddo; dai sœrvest legje 1,128 dampak, maid guoddimnavcak legje 482,247 tons. Okta tons læ 1000 kilo.

Riggasæmus ja vaivasæmus amta dam ædamest.

Min ædnam riggasæmus amtak læba Akerhus ja Hedemarken. Akerhus amta obmudag læ 164 million kr. ja sisaboatto jakkasažat læ 25 mill. kr. Hedemarka am-læ obmudak 117 mill. kr. ja sisaboatto 19 mill. —

Finmarko amta læ dat buok vaivašæmus, dat i suite æmbo go bælguđad mill. oudast obmudaga, ja dam sisaboatto i læk go guokta ja njiellja viđadas mill. kr. jakkasažat.

Lofotbivddo.

Dat aigge dal lakkana jotteles lavki-guim, go olbmuk daina baiken vuolgadet Lofoti, dal læk si juo gukka rakkanaddam. Nuftgo mi diettep læ Lofota min ædnam oaivve bivddobaikke. Daina maņeb jagin

i læk gal ollo Lofotast fidnejuvvum, mutto almage olbmuk dokko vulggek daina doaivoin, atte likkostuvvat galgga.

I gullu vel guđege Lofotværast bivdo. Arad dat dal læge vel. Svolværast legje oudeb bæive moadde vadnas mæra alde gæččalæme boares salledin; si legje goddam okta vanas 14 ja nubbe 20.

Østnesfjorast, Kabelvaagast ja Henningsværast læk maidai fidnem gæččalæme mæra alde muttom vadnasak; mutto si legje aito vuoššamnare ožžom.

Min ædnu olmušriggasæmus amta.

Nordlands amta oidnu læme min ædnam olmušriggasæmus amta, assid lokko læ 141,500. Dam maŋist boatta Søndre Bergenshus amta, dam olmušlokko læ 134 100, dasto boatta Hedemarkens amta, mast asek 117,500. Buok uccemust olmušlokko læ Finmarko amtast, gost aito 25,300 olbmuk gavdnujek. Dam amta lagamusad čuožžo Lister ja Mandal 53,500in ja Nedenes 62,600in.

Ofota ruovddemađde.

Ofotast læ juo gukka barggujuvvum ruovddemađde rakkadet Ruota raje ragjai. Vuost algi okta Engelas kompani barggat, mutto farga manai dat kompani konkurs, ja Daro stata fertti dam bardo bajasvaldet. Ollo olbmuk læk barggam Ofotast, damge čavča legje 1500 olbma dobbe. Gal dat læ diettalas, gost nuft ollo ruovddemađde barggid čoagganek, dobbe ællem šadda moade lagan. Avisain oaidnep mi, atte davja dobbe læ doarrom ja naggatallam, erinoamašet go garrem-jukkamuš dokko buktujuvvu. Dam čavča okta olmai dobbe sorbmøjuvvui jukkamselskabest.

Bæivvebalkka dam čavča læ læmas akkoartabargost 4 ja 5 kr. bæivest, ja kr. 3, 00 davalaš bæivvebalkka.

Garra dalkke 10 olbmuk dušsam.

Avisak muittalek atte dam orkan stoarma sist oudeb lavvardak dušše 10 olbmuk 2 Talvikast ja 8 Honningsvaagast.

Talvikast galgge ekspederet »Nora«, dalkke læi nuft garas, atte vanas devddujuvvui ja gobmani, daggobokte dušai okta olmai ja okta nieidda. Poasttasækka, maidai lappui.

Honnesvaagast telegraferejuvvu, atte 2 vadnasa gavcin olbmain læk javkam, vissa læba dat guokta vadnas devddum.

Likkolaš olmai.

Muttom olmai Troandemest læ vuoitam min ædnam lotterias 15,000 kr. dam maŋemus gæssemest.

Boersoatte

ain bista. Saigas læk Boarak soattat, i oro Engelas olmai gærggamen daiguim. Maŋemus telegramak muittalek, atte Engelas olmai tape, ja atte engelas generalak sittek ain æmbo soaltatik Lulle-Afrikai. Ollok læ imaštallam dam, atte dat ucca olmuščærdaš, Boarak, mattek nuft gukka nagadet soattat., erinoamašet go Engelasolmai læ hettim sisabuktujume darbašlaš din gain.

Okta Tyskalaš čalla:

»Soatte maksa ruđa, ja juokke galdo guorrana ja goikka. Damlakkai jurdašek olbmuk Europast ja vaiddek, atte Boar riebuk ferttijek dam sivast vuollanek ja hæitet. Mutto nuft dat i læk.

Dat Boar, gæn dallo læ bolddujuvvum ja gæn ællo læ rievduvvum, læ imašlažat hægas æletam; sudnji i darbaš soatte makset maidege ruđaid. Buok maid son darbaša viežža son Engelandalažain; jos si sust dam erit-valddek odne, valdda son juoga æra fast ruoktok itten muttom æra baikest.

Goikkaduvvum bierggo ja maisjaffo.

maid son matta oažžot juokke kaffergoađest, læ sudnji nokka hæga bajasdoallon. Jafhost rakkada son muttom lagan bannogako, ige son dasa darbaš maidege bakkarid, birra buok læ luonddo ješ moraštam bakkaroamanid muttom lagan bovnai sisa. Dai gæđegarra bovnai sisa cakkituvvu dol-la, bovna ala bigjujuvvu duolbba gæđge, ja dam alde læ farga vuššujuvvum ja basujuvvum. Erinoamaš herskon ožžuk das-to vel daid njalgaid, maid gavnæk Engelasolbmai soattevavnoin.

Bačembiergasak sist æi vailo. Dak Mauser-rikkobissok, maiguim Boarak soađe algost vulgge vašalaža vuostai, læk dal burist cikkujuvvum ædnam sisa, ja buok Boarvæga joavkoin læ dat engelas Lee-Metford-geværa, masa dat Engelasolbmain valdujuvvum patronak soppek. Engelas geværak æi guodde nu gukkas go tyska, mutto go Boarak æi goassege gukken bače, de dast i læk erotus — mutto dat sarjaduvvum Engelasolbmak gal šaddek væhaš erotusa dovddak; dastgo dat sarjek, mak Lee-Metford-gæværai bokte ožžujuvvujek læk gæppasæbbo dalkkastek go dak, mak sarjaduvvujek Mauser-rikkobissoiguim.

Hæstaid valddek maidai Boarak Engelasolmain, ja si mattet daid nuft burist aittardet, atte dak buiddokge vel Boari gieđain. Engelas sottevægast læk hæstapassejægjek umatok (šurbbek) heppusaittardussi damditi jabmek sist ollo heppošak oanekaš aigest.

Arvva hui sagga.

Dabe Vestaraalast læ mæsta gæčost dam mano arvvam. Jogak maraidek birra dego giđdadulvest, vel varinge alga dal muotta javkkat. Gal vægjep mi giđabællai muottag valljit oažžok.

»Nuorttanaste«

skænkagirje daihe jakkečuode nummar boatta oktanaga boatte nummarin buo-

kaidi, guđek maksam læk mannam jakkudaga oudast. Dak, guđek ođđasist dinggujuk ožžuk maidai dam jakkečuode nummara, nuft gukkast go ollek, ja boares doaledi maidai saddijuvvujek, go si mannam jage oudast mavso saddijek. Dam jage ol gusaddujuvvu »Nuorttanaste« æneb nummariguim go oudal. Mu jurda læ ucemusad lasetet golbma nummar, mutto blađe makso læ dat sæmma.

Sami miššonhistoria.

Dr. E. J. Ekman miššonhistoria mielde.

Nuftgo buok æra olmušæardak maielmest læk maidai samek læmaš bakkenvuodä sævdnjada siste. Si læk balvvalam sin æppeibmelidisek duoddarčoroi gaskast, ja maidai mærragadin. Protestantalaš miššonain læ sami miššon okta daina boarresæmu sain Gæčaluvvui gal væhaš kristalašvuotta sisabuktujuvvut samidi Norgast katholska aige juo; mutto i dast vuolggam mikkege.

Hokon Hokonsen (12—14) læi dat vuostas gonagas, gutte duodalažat jurdaši miššona ala daro sami gaski. Mutto songe i ožžom æmbo dakkumassi go dam, atte ovta girko rakadi Ofoti ja nubbe Tromsi. Dam njællja nublogad jakkečuode algost bargai dronneg Margreta væhaš sami miššon alla; mutto vissesvuodain mattep mi cækket, atte samek dam katholska aige nuftgo maidai ovta jakkečuode reformašona maŋŋil legje kristalažak dušše namast, mutto æi vaimost ja duottavuodast. Vissasek goččujuvvujegje si »kristalažžan«, manne girkest soames have, go nuft soabai sin jottolagain ja maidai sakramenta navdašegje. Mutto sin vuoinalaš dille læi almage vaiddalatte; dastgo dat læi hirbmuš guoktalašvuotta. Mi namatet moadde oudamærka, mak čielggaset čajetik sami vuoinalaš dili dam aige.

Go okta manna riegadi, addujuvvui dat dallanaga æppeibmelidi, erinoamašet

Sarakkai. Mutto amas kristalažai Ibmel suttat, buktujuvvui manna maidai gasti. Go papa lutte sidi botte manain, basai okta nisson, mi goččojuvvui reisem oednem, gasta erit, ja manna oažžoi messekriegga, mi goščujuvvui skjollon, duodaštussan dam ala, atte gastta læi erit-bassujuvvum. Jos manna maŋŋil buoccai ja čiroi sagga, jakke si, atte mana kristalaš namma dasa læi sivvan, ja dasto fertti ædne gastaset mana fast ođđasist, dat dakkujuvvui damlakkai, atte čaccai suppijegje ruovde, buolle čina, muora ja skjelloriegga, maid manna dasto festi čađa ællem ages guoddet boakkanest daihe radde alde mærkkan dasa, atte son ođđasist læ gastašuvvum vanhemi Ibmelidi. Dast maŋŋil guddujuvvui son ođđasist fast Sarakkai, daihe muttom saivoi ja oažžoi ođđa nama, si navde soabmas, gutte læi jabman ja gæn vuoigŋi si oaffarušše. Dat ođđa namma i almutuvvum oktige, gutte i læm sabmelaš, ja papak æi eisege dam galggam oažžot diettet. Dat ođđasist gasta muttomin adnujuvvui mangan have erinoamašet go davdda ja buocalvasvuotta dæivedi.

Sæmmalakkai æppebasutuvvui maidai altar sakramenta. Samek manne altari, amas kristalažai Ibmel moarraduvvat sin ala ja amasek si masset sin ædnamlas vuoiggadvuodæsek; mutto si balle maidai suttadæmest æppeibmelidisek. Damditi dov-dasti sabmelaš suddoides, ouddal go son altari vulgi sidast daihe dam vuostas golgge joga lutte, man guovdo son girkomatke alde bođi. Son dov-dasti suddoides æppeibmelidi, muttomin vel aldses Bærgalakkige ja rokkadalai andagassi buok suddoides ja bagjelduolbmamides, erinoamašet dam, atte son dal altari manna. Dast maŋŋel valdi son bittaš laibe ja biergo ja celki: »Dat læ Sarakka daihe mu saivo rumaš.« Dasto jugai son vine daihe jogast čace ja celki: »Dat læ Sarakka daihe mu saivo rumaš.« Go son dast maŋŋil girkoii bođi celki son davalažat daid saned: »Dat, gut-

te læža famolæmos, son vuittos, lekus dal Sarakka mu saivo daihe Rist-Ibmel; dastgo mon læm dal guobšagai dato mielde dakkam.

Čikkuset oaffarušše samek æppeibmelidi muoraid, golgge čacid, allagasaid ja varid. Mangas æi likkam bajas iddedest ouddal go si legje rokkadallam æppeibmelidi ja ækkedes æi bigjam nokkat ouddal go dam sæmma legje dakkam.

Dam uccanažast, mi juo læ celkkujuvvum, arvveduvvu čielggaset, atte dat fastemus bakkenvuotta dam aige rađđi kristalaš vuoda nama vuolde. Muttom oassai læi gal vissaset datge dasa sivvan, atte dak papak, mak dam aige Finmarkoi saddejuvvujegje, legje gælbotes olbmak, gæi bæivulaš ællem læi værranatte. Dak kristalaš dačak sin ællemæsek bokte æi čajetam kristalašvuoda riftis dujid samidi. Si harjetegje sin jugišvutti ja æra baha dabidi, vai si dade buorebut sin ožžu boettet.

Dai vuostas 160 jagin Reformaššona maŋŋil i jærram min ædnam rađđitus væhašge miššona birra Finmarkost, vaiko gal ruotalaš gonagasai ouddamærkka lifči berim sin muittotam dam sin gædnegasvutti dam harrai. Mutto dak danska gonnagasak, gæi vuolde Norga dam aige læi, asse oigubæld ædnama, gost si hui harvak fidne. Okta daina gonagasain, Kristian dat njeljad, bođi almage okti Finmarkoi; son borjasti birra Norkapa dam jage 1599. Alma çepedkaetta šaddai son dalle jurdašet sami ala. Son algi rakkadattet girkoii ja son sidai atte Finmarko papak galgge olbmuid oažžot Ibmel sane lokkat ja dutkat, samegiela ferttiije papak madai oappat-

Lasse boatte nummarest.

„Nuorttanaste“ matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte ja maksa ovta krovna jakkodagast.

Bladde olgusboatta ovta gærde juokke manost.

»Nuorttanaste prentejegje ja olgusdoaimatgje læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteralen.